

การแสวงหาและการใช้สารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุที่อาศัยในชุมชนแออัด จังหวัดสงขลา

Health Information Seeking and Use of Elderly People in the Crowded Community of Songkhla Province

ก้องกิตติกร บุญช่วย*, กฤษฎา พัทธสิทธิ์**, รังสฤษฎ์ อินทรโม***

*คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

**คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

***คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

boonchuay_tsu@live.com

krit_off@hotmail.com

kloju@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเกี่ยวกับการแสวงหาและการใช้สารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุที่อาศัยในชุมชนแออัด จังหวัดสงขลา ผลการวิจัย พบว่า 1) ความต้องการสารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุโดยส่วนใหญ่มีความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับโรคต่าง ๆ ที่มักเกิดกับผู้สูงอายุ เช่น โรคหัวใจ โรคกระดูก โรคความดันโลหิต โรคเมเร็ง โรคไต โรคข้อเสื่อม โรคอัลไซเมอร์ โรคเบาหวาน เป็นต้น มากที่สุด 2) วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อสุขภาพของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อป้องกันโรค มากที่สุด 3) ผู้สูงอายุมีการแสวงหาสารสนเทศด้านสุขภาพจากแหล่งสารสนเทศบุคคล แหล่งสารสนเทศสถาบัน แหล่งสารสนเทศสื่อสารมวลชน และแหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต คือ แพทย์/พยาบาล ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต มากที่สุด ตามลำดับ 4) ผู้สูงอายุมีวิธีการเข้าถึงสารสนเทศด้านสุขภาพจากแหล่งสารสนเทศบุคคล แหล่งสารสนเทศสถาบัน แหล่งสารสนเทศสื่อสารมวลชน และแหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ตทั้งด้วยตนเองและให้ผู้อื่นค้นหาให้มากที่สุด 5) ผู้สูงอายุใช้ประโยชน์จากสารสนเทศด้านสุขภาพที่ได้รับมาเพื่อป้องกันโรคของตนเอง โดยใช้สารสนเทศในรูปแบบคำพูด คำบอกเล่า มากที่สุด 6) ผู้สูงอายุมีปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศด้านสุขภาพ ด้านแหล่งสารสนเทศ ด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ ด้านสารสนเทศ (สารสนเทศที่เป็นสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์) และด้านตัวผู้ใช้สารสนเทศ คือ ไม่สามารถไปหาแหล่งสารสนเทศด้วยตนเอง และสายตาไม่ดี

คำสำคัญ: การแสวงหาและการใช้สารสนเทศ, สารสนเทศด้านสุขภาพ, ผู้สูงอายุ, ชุมชนแออัด

ABSTRACT

The research entitled 'Information Seeking and Use of the Elderly Living in Ghettos in Songkhla Province' The findings revealed that 1) most participants needed health information on diseases potentially experienced by the elderly, such as heart disease, osteogenesis disease, hypertension, cancer, nephropathy, osteoarthritis, Alzheimer, and diabetes; 2) most of them reported that their objective in seeking information was to finding a way to prevent them from encountering diseases; 3) with reference to information seeking on health, they claimed that they did this by approaching personal resources (doctors and nurses), organizational resources (community learning centers), mass media resources (televisions), and internet resources (the Internet), ranked respectively; 4) most of them stated that they accessed the health information from personal resources, organizational resources, mass media resources, and internet resources by themselves and seeking helps from others, 5) most of them applied health information to prevent themselves from the diseases and most of the information employed was from verbal suggestions, 6) regarding problems on health information seeking and use, the participants reported facing problems on information sources, information approaches, information (printing media and electronic information), and themselves as information users unable to access information sources by themselves, and having eye problems.

Keyword: Information seeking and use, Health information, The elderly, Ghettos

บทนำ

กระทรวงสาธารณสุข ตั้งเป้าให้คนไทยมีอายุขัยเฉลี่ยตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 80 ปี มีสุขภาพดีจนถึงอายุ 72 ปี และผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย ความรู้ สารสนเทศและกิจกรรมที่เหมาะสม เพราะฉะนั้นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดีจึงเป็นประเด็นสำคัญที่หน่วยงานต่าง ๆ จำเป็นต้องตระหนักและให้ความสำคัญ โดยเฉพาะโดยการให้ความรู้ด้านสุขภาพซึ่งเป็นกลไกที่ทำให้ผู้สูงอายุตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศด้านสุขภาพ การใช้สารสนเทศเพื่อส่งเสริมสุขภาพของตนเอง การศึกษาการแสวงหาและการใช้สารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ

การแสวงหาและการใช้สารสนเทศด้านสุขภาพมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทุกคนทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะผู้สูงอายุซึ่งจำเป็นต้องแสวงหาและใช้สารสนเทศที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน แม่นยำ และเชื่อถือได้ และสารสนเทศที่สำคัญสำหรับผู้สูงอายุคือ สารสนเทศด้านสุขภาพ เพราะผู้สูงอายุสามารถใช้สารสนเทศด้านสุขภาพเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ใช้ตัดสินใจ และใช้เพื่อการป้องกัน ดูแล แก้ปัญหาสุขภาพของตนเองได้ (United Nations, 2002)

ประเด็นของสังคมผู้สูงอายุที่สำคัญ คือ การรักษาพยาบาลและดูแลผู้สูงอายุ สิ่งที่เป็นปัญหาควบคู่กัน คือ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีโรคประจำตัว เมื่อมองไปถึงผู้ด้อยโอกาสในสังคม ไม่อาจปฏิเสธได้ว่า ประชากรที่เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดคือประชากรกลุ่มหนึ่งที่จะประสบปัญหาในหลายด้าน ดังนั้นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดจึงกลายเป็นกลุ่มคนที่สำคัญอย่างยิ่งที่ควรคำนึงถึงในเรื่องของการสาธารณสุขเพื่อให้ผู้สูงอายุใน

ชุมชนแออัดมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ถึงแม้ว่าจังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา วัฒนธรรม แต่ก็ยังคงมีชุมชนแออัดเป็นจำนวนมาก และมีผู้สูงอายุที่เป็นผู้ด้อยโอกาสในสังคมจำนวนไม่น้อยเช่นเดียวกัน ทำให้ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในแหล่งดังกล่าวอาจไม่ได้รับบริการทางสังคมที่ทางภาครัฐหรือองค์กรเอกชนจัดให้ หรือทำให้สูญเสียโอกาสต่าง ๆ ที่ควรได้รับ ไม่ว่าจะเป็น ด้านการศึกษา การสาธารณสุข สารสนเทศด้านสุขภาพ หรือสิทธิขั้นพื้นฐาน ซึ่งรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ การแสวงหา และการใช้สารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ เพื่อจะได้จัดให้บริการต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมสุขภาพ การให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ การให้สารสนเทศด้านสุขภาพได้ตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุ และลดความเหลื่อมล้ำของการให้บริการแก่ผู้สูงอายุที่อาศัยในชุมชนแออัด ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และเครื่องมือสำหรับการเพิ่มศักยภาพของผู้สูงอายุโดยเฉพาะอย่างยิ่งศักยภาพในการดูแลสุขภาพตนเอง พบว่า ผู้สูงอายุที่มีทักษะการรู้สารสนเทศจะส่งผล การรู้สุขภาพดีตามไปด้วย (Eriksson-Backa, 2010; Longo, 2010) ดังนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องรณรงค์ให้ผู้สูงอายุเกิดทักษะการรู้สารสนเทศทั้งในรูปแบบการฝึกอบรม การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งสารสนเทศด้านสุขภาพมีความสำคัญต่อผู้สูงอายุ เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญ สำหรับการวางแผนดูแลสุขภาพ ให้เกิดความกินดีอยู่ดีและสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญ สำหรับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุและบุคคลใกล้ชิด ตลอดจนเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างสุขภาพและการปรับปรุงคุณภาพของการบริการด้านสุขภาพ (พรชิตา อุปลัมภ์, 2559, น. 76)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยเรื่องการแสวงหาและการใช้สารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุที่อาศัยในชุมชนแออัด จังหวัดสงขลา เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ เทศบาล โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย องค์กรบริหารท้องถิ่น ห้องสมุดประชาชน ฯลฯ ในจังหวัดสงขลา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลด้านสุขภาพ คุณภาพชีวิต และการให้ข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ สามารถใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการปรับปรุง วางแผน พัฒนาบริการสารสนเทศด้านสุขภาพและทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้บริการแก่ผู้สูงอายุในชุมชนแออัดให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการแสวงหาสารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุที่อาศัยในชุมชนแออัด จังหวัดสงขลา ในด้านวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และวิธีการเข้าถึงสารสนเทศ
2. เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์สารสนเทศของผู้สูงอายุที่อาศัยในชุมชนแออัด จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งจะศึกษาถึงการแสวงหาและการใช้สารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุที่อาศัยในชุมชนแออัด จังหวัดสงขลา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษารูปแบบและระเบียบวิธีวิจัยโดยใช้วิธีดำเนินการวิจัย 2 รูปแบบ คือ

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารเป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของผู้สูงอายุที่อาศัยในชุมชนแออัด จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ดำเนินการไปตามลักษณะของกระบวนการวิจัย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยตามลำดับ ต่อไปนี้ (1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) การเก็บรวบรวมข้อมูล (4) การวิเคราะห์ข้อมูล (5) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา จำนวนผู้สูงอายุ 7,706 คน (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลนครสงขลา 2555-2560, ม.ป.ป) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยในชุมชนแออัด เขตเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ซึ่งมีชุมชนแออัดทั้งสิ้น 32 ชุมชน (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน), ม.ป.ป.) ผู้วิจัยทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน กล่าวคือ (1) โดยการสุ่มแบบโควตาโดยการจับฉลาก ได้จำนวน 16 ชุมชน (2) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากข้อมูลผู้สูงอายุ โดยกลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่เข้าถึงข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน (ภายใต้ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5) (3) ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวนทั้งสิ้นรวม 352 คน คิดเป็นร้อยละ 97 กลุ่มตัวอย่างที่เข้าถึงข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสนทนากลุ่ม ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยกำหนดกลุ่มผู้สูงอายุ โดยเป็นตัวแทนจากชุมชนแออัดจาก 16 ชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 2 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน มาจากชุมชนละ 1 คน ได้แก่ ชุมชนหลังวิทยาลัยอาชีวะ หลังวัดอุทัยธาราม ร่วมใจพัฒนา บ่อนวัวเก่า หัวป้อม เมืองใหม่พัฒนา บาลาเซาะห์เก่าแสน สมหวัง หน้าค่ายรามคำแหง มิตรสัมพันธ์ หลังวิทยาลัยพยาบาล มิตรเมืองลุง เก้าเส็งกุโบว์ ท่าสะพาน และสวนมะพร้าว

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาการแสวงหาและการใช้สารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุที่อาศัยในชุมชนแออัด จังหวัดสงขลา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความต้องการสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในครั้งนี้ เป็นข้อคำถามและประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการแสวงหาและการใช้สารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ โดยการสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำส่ง และรับคืนแบบสอบถามให้แก่ผู้ช่วยวิจัย คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านด้วยตนเอง และมีการอธิบายเกี่ยวกับแบบสอบถามอย่างถี่ถ้วนให้แก่ผู้ช่วยวิจัยเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องและเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้วางไว้ และเพื่อให้ผู้ช่วยวิจัยแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดในจังหวัดสงขลาในแต่ละชุมชนที่กำหนดไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ตามจำนวน 352 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97 จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์ตามขั้นตอนทางสถิติต่อไป ในส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุ โดยทำการสนทนากลุ่มที่โรงเรียนวัดชัยมงคลวิทย อำเภอบาง

เมือง จังหวัดสงขลา โดยเป็นตัวแทนจากชุมชนแออัดจาก 16 ชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 2 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน ผู้สูงอายุมาจากชุมชนละ 1 คน การสนทนากลุ่มย่อยกลุ่มแรก ได้แก่ ชุมชนหน้าค่ายรามคำแหง ชุมชนมิตรสัมพันธ์ ชุมชนเมืองใหม่พัฒนา ชุมชนหลังวิทยาลัยพยาบาล ชุมชนมิตรเมืองลุง ชุมชนเก้าเส้ง ชุมชนกุโบร์ และชุมชนท่าสะอ้าน การสนทนากลุ่มย่อยกลุ่มที่สอง ได้แก่ ชุมชนหลังอาชีวะ ชุมชนหลังวัดคูท้อย ชุมชนร่วมใจพัฒนา ชุมชนบ่อนวัวเก่า ชุมชนหัวป้อม ชุมชนสวนมะพร้าว ชุมชนบालาเซาะห์ และชุมชนสมหวัง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม นำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และตรวจให้คะแนน ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มนำมาตรวจสอบความถูกต้อง และจัดกลุ่มเพื่อตอบคำถามเชิงพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และการนำไปใช้ประโยชน์

สรุปผลจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

1. การแสวงหาและการใช้สารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุที่อาศัยในชุมชนแออัดจังหวัด

สงขลา ความต้องการสารสนเทศด้านสุขภาพมากที่สุดเป็นอันดับแรกของผู้สูงอายุ คือ ความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับโรคต่าง ๆ ที่มักเกิดกับผู้สูงอายุ เช่น โรคหัวใจ โรคกระดูก โรคความดันโลหิต โรคกระเพาะ โรคมะเร็ง โรคไต โรคข้อเสื่อม โรคอัลไซเมอร์ โรคเบาหวาน วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อสุขภาพโดยส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อป้องกันโรคมามากที่สุด การแสวงหาสารสนเทศด้านสุขภาพ จากแหล่งสารสนเทศบุคคล แหล่งสารสนเทศสถาบัน แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง น้อยที่สุด ปานกลาง ระดับน้อย ตามลำดับ ผู้สูงอายุเลือกแหล่งสารสนเทศด้านสุขภาพจากความน่าเชื่อถือในระดับมากที่สุด วิธีการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศจากทุกแหล่งของผู้สูงอายุโดยส่วนใหญ่เลือกตอบทั้งสองอย่าง (สอบถามหรือค้นหาด้วยตนเองและให้ผู้อื่นสอบถามหรือค้นหาข้อมูลให้) การนำสารสนเทศด้านสุขภาพไปใช้ประโยชน์ของผู้สูงอายุ โดยส่วนใหญ่ นำสารสนเทศด้านสุขภาพไปใช้เพื่อป้องกันโรคมามากที่สุด ประเภทของสารสนเทศที่ผู้สูงอายุนำไปใช้ประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ สารสนเทศในรูปแบบคำพูด คำบอกเล่า หนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร เทปเสียง วิดีโอ และอินเทอร์เน็ต การประเมินสารสนเทศก่อนนำไปใช้ของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของสารสนเทศที่ได้รับก่อนนำไปใช้ มีการตรวจสอบว่าสารสนเทศที่ได้มาตรงกับความต้องการหรือไม่

2. ปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ คือ ไม่สามารถไปหาแหล่งสารสนเทศด้วยตนเอง ไม่ทราบว่ามีใครมีความรู้ด้านใดบ้าง ไม่รู้วิธีการใช้ห้องสมุด ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตมีราคาแพง และสายตาไม่ดี

สรุปผลการวิจัยจากการสนทนากลุ่ม

ด้านวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศ ผู้สูงอายุมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อป้องกันโรค **ด้านแหล่งสารสนเทศ** ผู้สูงอายุแสวงหาสารสนเทศ ด้านสุขภาพจากแหล่งสารสนเทศบุคคล แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน แหล่งสารสนเทศสถาบัน แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต คือ หอมและพยาบาล โทรทัศน์ โรงพยาบาลและศูนย์การเรียนรู้ชุมชน Line, Google และผู้สูงอายุ ตามลำดับ และเลือกแหล่งสารสนเทศด้านสุขภาพจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือเป็นอันดับแรก **ด้านวิธีการเข้าถึงสารสนเทศ** ผู้สูงอายุมีวิธีการเข้าถึงสารสนเทศ

จากโรงพยาบาลด้วยการสอบถามด้วยตนเอง การถามผู้รู้ด้วยตนเอง เปิดทีวี/วิทยุ เพื่อรับชมและฟังข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพด้วยตนเอง และบางครั้งก็ให้ญาติช่วยหาให้ **ด้านการใช้ประโยชน์สารสนเทศ** ผู้สูงอายุ นำข้อมูลข่าวสารสารสนเทศด้านสุขภาพที่ได้จากการแสวงหา ไปปรับใช้กับตนเอง ญาติ และเพื่อน โดยนำไปใช้ประโยชน์เพื่อเป็นความรู้รักษาพยาบาลตนเองและคนอื่น ๆ ผู้สูงอายุใช้สารสนเทศด้านสุขภาพประเภท (1) คำพูด คำบอกเล่าจากหมอและพยาบาลที่โรงพยาบาล (2) สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ แผ่นพับจากโรงพยาบาล (3) สื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ และวิทยุ (4) สารสนเทศในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ต เช่น YouTube , Line ผู้สูงอายุเมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารสารสนเทศด้านสุขภาพมาแล้วจะมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของสารสนเทศที่ได้รับโดยการสอบถามคนในครอบครัว

ปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ผู้สูงอายุมีความยากลำบากในการเดินทาง ผู้สูงอายุมักจะสอบถามข้อมูลด้านสุขภาพจากหมอที่ไปรักษาที่โรงพยาบาล ซึ่งหมอบางคนจะให้ข้อมูลได้ไม่เพียงพอ เนื้อหาที่ได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตอ่านลำบาก สายตาไม่ดี ความจำไม่ค่อยดี

อภิปรายผล

ผลการศึกษาระบบการแสวงหาและการใช้สารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุที่อาศัยในชุมชนแออัด จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยนำหัวข้อและประเด็นมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การแสวงหาและการใช้สารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุที่อาศัยในชุมชนแออัด

จังหวัดสงขลา ผู้สูงอายุมีความต้องการสารสนเทศ ด้านสุขภาพมากที่สุด เป็นอันดับแรก คือ ความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับโรคต่าง ๆ ที่มีเกิดกับผู้สูงอายุ เช่น โรคหัวใจ โรคกระดูก โรคความดันโลหิต โรคมะเร็ง โรคไต โรคข้อเสื่อม โรคอัลไซเมอร์ โรคเบาหวาน และมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศสุขภาพและการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศด้านสุขภาพเพื่อป้องกันโรคมามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับพรชิตา อุปลัมภ์ (2559) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผู้สูงอายุแสวงหาสารสนเทศด้านสุขภาพ ได้แก่ (1) การตระหนักถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงและปัญหาทางสุขภาพที่จะเกิดขึ้น (2) การส่งเสริมศักยภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุสำหรับป้องกันการเจ็บป่วยและการเกิดโรค อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิชา ดินขุนทด และสมาน ลอยฟ้า (2559) ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมสารสนเทศเพื่อการดูแลสุขภาพ ด้านความต้องการสารสนเทศสุขภาพ พบว่า เมื่ออยู่ในสภาพที่ร่างกายเป็นปกติ ผู้สูงอายุต้องการสารสนเทศด้านการรักษาพยาบาลและด้านการป้องกันโรค ในกรณีที่เจ็บป่วยผู้สูงอายุต้องการสารสนเทศด้านการส่งเสริมสุขภาพและด้านการรักษาพยาบาล จึงทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการสารสนเทศด้านสุขภาพมากที่สุดเป็นอันดับแรก และมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศสุขภาพเพื่อการป้องกันโรคมามากที่สุด

การแสวงหาสารสนเทศ ด้านสุขภาพ จากแหล่งสารสนเทศบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การแสวงหาสารสนเทศด้านสุขภาพ จากแหล่งสารสนเทศสถาบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด การแสวงหาสารสนเทศด้านสุขภาพ จากแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การแสวงหาสารสนเทศด้านสุขภาพ จากแหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย การวิจัยได้ข้อสรุป ดังนี้ เพราะผู้สูงอายุมีความสะดวกในการแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งบุคคลและแหล่งสื่อมวลชนมากกว่าแหล่งสารสนเทศสถาบันและแหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต ในขณะที่การแสวงหาสารสนเทศในรูปแบบสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย การแสวงหาสารสนเทศในรูปแบบสารสนเทศประเภทสื่อโทรทัศน์วัสดุของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย การแสวงหาสารสนเทศในรูปแบบสื่อ

อิเล็กทรอนิกส์ของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด การแสวงหาสารสนเทศในรูปแบบสารสนเทศประเภทสื่อบุคคลของผู้สูงอายุ โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้ใช้สารสนเทศที่ได้รับมาจากการแสวงหาของผู้สูงอายุคือตัวเองมากที่สุด จะเห็นได้ว่าแหล่งสารสนเทศและรูปแบบสารสนเทศที่ผู้สูงอายุแสวงหาที่มีความเกี่ยวข้องกันและผลการวิจัยเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ แหล่งสารสนเทศบุคคลและแหล่งสื่อสารมวลชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการแสวงหาสารสนเทศในรูปแบบสารสนเทศ ประเภทสื่อบุคคลของผู้สูงอายุ โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนการแสวงหาแหล่งสารสนเทศและรูปแบบสารสนเทศประเภทอื่น อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด ดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้สูงอายุมีความสะดวกในการเข้าถึงมากกว่าไม่ว่าจะเป็น การได้ข้อมูลหรือการพูดคุยกับหมอ พยาบาล และมีบางส่วนที่ได้สารสนเทศจากคนในครอบครัว ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องไปโรงพยาบาลเป็นประจำอยู่แล้ว ในการไปตรวจรักษาสุขภาพต่าง ๆ รวมถึงความสะดวกจากแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนก็คือ โทรทัศน์ ซึ่งถือว่าเป็นสื่อมวลชนที่มีอยู่ทุกบ้าน เข้าถึงได้สะดวก และประหยัดค่าใช้จ่าย อีกทั้งยังมีข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิชา ดินขุนทดและสมาน ลอยฟ้า (2559) ที่ผลการวิจัย พบว่า การแสวงหาสารสนเทศสุขภาพ พบว่า แหล่งสารสนเทศบุคคลที่ผู้สูงอายุใช้มากที่สุด ได้แก่ คนในครอบครัวและญาติ/เพื่อนบ้าน แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนที่ผู้สูงอายุใช้มากที่สุด ได้แก่ โทรทัศน์ ส่วนแหล่งสารสนเทศสถาบัน เช่น ห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ตผู้สูงอายุใช้น้อย และสอดคล้องกับ Bhadrashetty & Maheswarappa (2014) ผลการวิจัย พบว่า แหล่งสารสนเทศที่ใช้คือ ศูนย์ดูแลสุขภาพพื้นฐานในหมู่บ้าน แพทย์ พยาบาล และห้องสมุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของLongo (2010) ผลการวิจัย คือ แหล่งสารสนเทศ คือ บุคคล หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และ อินเทอร์เน็ต รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Eriksson-Backa (2010) ผลการวิจัย คือ แหล่งสารสนเทศ คือ โทรทัศน์ แพทย์ เกษัชกร พยาบาล อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยในประเด็นของประเภทหรือรูปแบบของสารสนเทศที่ผู้สูงอายุนำไปใช้ประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ สารสนเทศในรูปแบบคำพูด คำบอกเล่า สารสนเทศในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร สารสนเทศในรูปแบบสื่อสิ่งไม่ตีพิมพ์/สื่อโสตทัศนวัสดุ เช่น เทปเสียง วีดีโอ สารสนเทศในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ต ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สารสนเทศในรูปแบบคำพูด คำบอกเล่า ไม่ว่างจะเป็นจากแพทย์ พยาบาล คนในครอบครัว ถูกนำไปใช้ประโยชน์มากกว่าสารสนเทศในรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา ดินขุนทด และสมาน ลอยฟ้า (2559) ได้ศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศสุขภาพของผู้สูงอายุจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ประเภทหรือรูปแบบของสารสนเทศที่ผู้สูงอายุใช้ส่วนใหญ่ใช้ใน ระดับมากเป็นคำพูดหรือคำบอกเล่า ในส่วนวิธีการเลือกแหล่งสารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความน่าเชื่อถือ วิธีการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศของผู้สูงอายุ โดยส่วนใหญ่เลือกตอบทั้งสองอย่าง (ถามผู้รู้ด้วยตนเองและให้ผู้อื่นสอบถามข้อมูลให้) มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิชา ดินขุนทดและสมาน ลอยฟ้า (2559) ที่ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ดำเนินการแสวงหาสารสนเทศด้วยตนเองและให้ผู้อื่นช่วย สำหรับการประเมินสารสนเทศก่อนนำไปใช้ของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของสารสนเทศที่ได้รับก่อนนำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศของสมพร พุทธิพิทักษ์ผล (2545, น. 58-60) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย การสำรวจเลือกดู การแยกแยะ การตรวจสอบ

2. ปัญหาในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ

(1) ปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศบุคคลของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ไม่ทราบว่าใครมีความรู้ด้านใดบ้าง บุคคลที่ต้องการคหุขอคำปรึกษาไม่มีเวลาให้ ซึ่งจากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่มได้ข้อมูลที่น่าสนใจ คือ การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุมักจะสอบถามข้อมูลด้านสุขภาพจากหมอที่ปรึกษาที่โรงพยาบาลซึ่งหมอบางคนจะให้ข้อมูลได้ไม่เพียงพอ ไม่มีเวลาให้ข้อมูลหรือให้ข้อมูลที่เป็นรายละเอียดไม่ครบถ้วน (2) ปัญหาและอุปสรรค ในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านแหล่งสารสนเทศของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ไม่สามารถไปหาแหล่งสารสนเทศด้วยตนเอง ไม่สามารถเข้าใช้แหล่งสารสนเทศที่ต้องการได้ ไม่รู้แหล่งที่จะค้นหาข้อมูลที่ต้องการ แหล่งสารสนเทศที่ต้องการอยู่ไกล รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศสถาบันของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ไม่รู้วิธีการใช้ห้องสมุด ห้องสมุดไม่มีข้อมูลที่ต้องการ เวลาเปิด-ปิดของห้องสมุดตรงกับเวลาทำงานของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bhadrashetty & Maheswarappa (2014) ผลการวิจัยพบว่า อุปสรรคในการแสวงหาสารสนเทศ คือ ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Manafa & Wong (2012) ที่ผลการวิจัย พบว่า การแสวงหาสารสนเทศทางโภชนาการ และสุขภาพ มีอุปสรรค คือ ไม่ทราบแหล่งสารสนเทศ แสดงให้เห็นว่า ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศ การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศของผู้สูงอายุ เป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ต้องแก้ไขโดยสถาบันหรือแหล่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น การประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง (3) ปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตมีราคาแพง ไม่รู้วิธีการใช้อินเทอร์เน็ต ไม่มีอุปกรณ์ในการเข้าใช้อินเทอร์เน็ต รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านสารสนเทศของผู้สูงอายุ สารสนเทศที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ เนื้อหาที่ต้องการอ่านเข้าใจยาก เนื้อหาที่ต้องการมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจากรุวรรณ พิมพ์คือ และสมาน ลอยฟ้า (2552) ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เนื่องจากไม่มีความจำเป็นต้องใช้ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ และไม่มีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ อย่างไรก็ตาม ผู้สูงอายุเห็นว่าในสังคมปัจจุบันจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา ดินขุนทด และสมาน ลอยฟ้า (2559) ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ พบว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ไม่รู้แหล่งที่จะค้นหาข้อมูลที่ต้องการ แหล่งสารสนเทศที่ต้องการอยู่ไกล และไม่รู้วิธีการใช้อินเทอร์เน็ต (4) ปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ ด้านตัวผู้ใช้สารสนเทศของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ สายตาไม่ดี ซึ่งจากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่มได้ข้อมูลที่สำคัญคือ ผู้สูงอายุ บางท่านมีปัญหาสุขภาพในการใช้โทรศัพท์ เช่น สายตาไม่ดี ความจำไม่ค่อยดี และไม่ชอบการค้นหาข้อมูลทำให้ไม่สามารถค้นหาข้อมูลได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2539) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะสูงอายุทางสรีระวิทยาเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุทางร่างกาย

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการให้ข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคต่าง ๆ ที่มักเกิดกับผู้สูงอายุ ควรมีการให้ข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพผ่านทางโทรทัศน์เป็นสื่ออันดับแรก แหล่งสารสนเทศบุคคลที่ผู้สูงอายุเชื่อถือมากที่สุดคือ แพทย์/พยาบาล ดังนั้นแพทย์และพยาบาลควรให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำแก่ผู้สูงอายุอย่างใกล้ชิดและมีเวลาเพียงพอในการให้คำปรึกษา อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ควรมีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการสืบค้นข้อมูลและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนควรมีการศึกษาถึงการแสวงหาและการใช้สารสนเทศด้านสุขภาพของกลุ่มบุคคลเปราะบางกลุ่มอื่น ทั้งกลุ่มคนชายแดน คนไร้สัญชาติ ผู้ต้องขัง ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง และผู้พิการ เป็นต้น

การนำไปใช้ประโยชน์

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ เทศบาล โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย องค์กรการบริหารท้องถิ่น ฯลฯ ในจังหวัดสงขลา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลด้านสุขภาพ คุณภาพชีวิต และการให้ข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ สามารถใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการปรับปรุง วางแผน พัฒนาบริการสารสนเทศด้านสุขภาพเพื่อให้บริการแก่ผู้สูงอายุในชุมชนแออัด โดยเฉพาะห้องสมุดประชาชนที่ควรจะนำเอาผลการวิจัยไปต่อยอด และปรับบทบาทของห้องสมุดประชาชนให้ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการที่เป็นผู้สูงอายุในชุมชนแออัด โดยการให้บริการและสนับสนุนทรัพยากรสารสนเทศด้านสุขภาพที่ถูกต้อง ทันสมัยเหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง อันจะเป็นการส่งเสริมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุจากห้องสมุดประชาชนและทำให้ผู้สูงอายุในชุมชนแออัดสามารถดูแลและส่งเสริมสุขภาพได้ด้วยตนเอง

รายการอ้างอิง

- จารุวรรณ พิมพิค้อ, และสมาน ลอยฟ้า. (2552). *การใช้และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น*. สืบค้น 4 เมษายน 2560, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jiskku/article/view/6683>.
- ชลธิชา ดินขุนทด, และสมาน ลอยฟ้า. (2559). *การศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศสุขภาพของผู้สูงอายุจังหวัดนครราชสีมา*. *วารสารสารสนเทศศาสตร์*, 34(2), 75-89.
- เทศบาลนครสงขลา. (ม.ป.ป.). *แผนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เทศบาลนครสงขลา (พ.ศ.2555 – 2560)*. สืบค้น 4 เมษายน 2560, จาก <http://www.songkhcity.go.th/pdf/fix/tactic/part2.pdf>.
- พรชิตา อุปลัมภ์. (2559). *พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ*, *วารสารปาริชาติ*, 29(2), 71-87.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (ม.ป.ป.). *โครงการบ้านมั่นคงกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครสงขลา*. สืบค้น 2 เมษายน 2560, จาก <http://web.codi.or.th/>.
- สมพร พุทธิพิทักษ์ผล. (2545). *ผู้ใช้สารสนเทศ*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสารสนเทศศาสตร์เบื้องต้น* (หน่วยที่ 9). นนทบุรี: สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2539). *สังคมวิทยาภาวะสูงอายุ: ความเป็นจริงและการคาดการณ์ในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Bhadrashetty, A., & Maheswarappa, B.S. (2014). Health Information needs, sources availability and their use by elderly people in south India: A case study of Kalagi, A Gram Panchayat in Chittapur Taluk of Gulbarga District, India. *Research Journal of Library Sciences*. 2(6), 7-11.
- Eriksson-Backa, K. (2010). Elderly people, health information, and libraries: A small scale study on seniors in a language minority. *Libri*. 60(2), 181–194.
- Longo, R. D. et al. (2010). Health information seeking, receipt, and use in diabetes self-Mangement. *Annals of family medicine*. 8(4), 334-339.
- Manafa, E., & Wong, S. (2012). Exploring older adults' health information seeking behaviors. *Journal of Nutrition Education and Behavior*. 44(1), 85-89.
- United Nations. (2002). *International Plan of action on ageing. Second World Assembly on Ageing Madrid*. Retrieved January, 12, 2017 from <http://www.un.org/esa/socdev/ageing/ageipaa4.htm>.